

EURÓPAI UNIÓ

A hónap eseményei az EU bel- és igazságügyi együttműködése terén (november)

AZ EURÓPAI UNIÓ 2014 ÉS 2020 KÖZÖTTI ÚJ, TÖBBÉVES PÉNZÜGYI KERETÉNEK TÁRGYALÁSA IMMÁR VALÓBAN ÚTJÁRA INDULT azzal, hogy az Európai Bizottság benyújtotta az Európai Unió Tanácsának és az Európai Parlamentnek azokat a jogszabálytervezeteket, amelyek már részletesen tartalmazzák az új hétéves költségvetés szerkezetével és működése kapcsán érvényesíteni javasolt szempontokat. Az új költségvetés kidolgozása ürügyén a bizottság kifejezte abbéli szándékát, hogy egy egyszerűbb eljárási rezsim mellett gyakorlatorientáltabb felhasználást kíván foganatosítani a közösségi pénzek hatékonyabb felhasználhatósága feltételeinek megteremtése érdekében. A rendészeti terület vonatkozásában újdonság az úgynevezett belbiztonsági alap létrehozására tett javaslat. Ez az új alap a korábbi külső határok alap által lefedett közösségi forrásból támogatandó területek mellett önálló finanszírozási formát teremtene a rendőri együttműködésnek és a válságkezelésnek is. Természetesen hosszú tárgyalási folyamat előtt állnak a tagállamok és az uniós intézmények, ennek nyomán leghamarabb 2013 végére összeállhat a következő pénzügyi keretre vonatkozó uniós jogszabályi háttér, és megkezdődhet a felkészülés a tagállami szintű végrehajtásra. A jelenlegi feszített tagállami költségvetési helyzetben minden érintett különösen nagy figyelmet tulajdonít a pénzek megfelelő elosztására, a lehető legkedvezőbb helyzet megteremtésére. Ezt teszi a magyar kormány is. Magyarországon a rendszethez kötődő valamennyi terület fejlesztése és uniós együttműködésben való részvétele szempontjából is meghatározó, hogy a következő költségvetési ciklusban mekkora mértékű uniós pénzügyi forrásokat vehetünk majd igénybe és milyen feltételekkel. Annak érdekében, hogy minél előnyösebb megállapodás szülessen, folyamatosan zajlanak az egyeztetések a hazai rendészeti szereplők bevonásával.

A SZÁMÍTÓGÉPES BŰNÖZÉS ELLENI HATÉKONY KÜZDELEM ÉS A SZÁMÍTÓGÉPES BIZTONSÁG VALAMENNYI ASPEKTUSBÓL TÖRTÉNŐ GARANTÁLÁSA globálisan is egyre hangsúlyosabb tennivalóként jelenik meg, ezzel Magyarország is igyekszik lépést tartani. 2011. november 1–2-án Londonban egy nagyszabású, számos or-

EURÓPAI UNIÓ

szág részvételével megrendezett konferenciára került sor, amely a maga komplexitásában igyekezett megközelíteni a témát. Az Egyesült Királyságban megtartott tanácskozáson Magyarország vállalta az esemény nyomán követését szolgáló konferencia megrendezését, amelyre 2012 utolsó negyedében kerülhet sor. 2001. november 23-án, Budapesten, a Parlament felsőházi termében írták alá az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményét. Jelentősége azonban természetesen nem csupán ebben rejlik. A budapesti konvenció az Európa Tanács egyik legsikeresebb globális szintű egyezménye, amelyet mostanáig 32 állam ratifikált (közük leginkább az Európa Tanács tagállamai, illetve az Egyesült Államok); további 15 állam írt alá, (több európai állam, Kanada, Japán, valamint Dél-Afrika), és további 8 államot hívott fel az Európa Tanács az egyezményhez való csatlakozásra (Argentína, Ausztrália, Chile, Costa Rica, Dominikai Köztársaság, Mexikó, Fülöp-szigetek, valamint Szenegál). Az egyezmény aláírásának tizedik évfordulója alkalmából, egyrészt az aláírásnak egykor helyszínt adó főváros miatt, másrészt azért, hogy kifejezze hálóját Magyarország erőfeszítéseit a budapesti konvenció népszerűsítéséért, az Európa Tanács főtitkárának felkérésére *dr. Konrád Károly*, a Belügyminisztérium parlamenti államtitkára tartott beszédet a strasbourgi ünnepi ülésen. A budapesti konvenció népszerűsítése érdekében valóban sokat tettünk a magyar elnökség idején, az áprilisban megrendezett magas szintű konferencia egyik központi témája is ez volt. Levélben is megkerestük az egyezményt eddig még nem ratifikáló tíz uniós tagállamot: tegye meg annak érdekében, hogy európai szinten egyértelműen ez az egyezmény legyen a közös alap. A gyakorlati együttműködés területén is folyamatosan vannak kisebb előrelépések és kezdeményezések. A lengyel elnökség a gyermekpornográfia elleni küzdelemben fogadtat majd el tanácsi következtetéseket, és egyre közelebb jutunk az európai számítástechnikai bűnözés elleni központ felállításához is. Elfogadta a tanács a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló új irányelvet, amely szintén tartalmaz szigorító rendelkezéseket a pornográf internetes tartalmakkal összefüggésben is. Meghatározó lehet a tagállamok közötti együttműködés fejlesztésében a szervezett bűnözés elleni küzdelmet strukturáló Harmony-ciklus keretében megfogalmazott célkitűzések megvalósítása is, amelyre a COSI égisze alatt kerülhet sor a következő két évben. Magyarország ebben a tekintetben is vállalt feladatokat, elsősorban az információcsere fejlesztése érdekében.

A BIZOTTSÁG ELFOGADTA A TESTSZKENNEREK ALKALMAZÁSÁT LEHETŐVÉ TÉVŐ JOGSZABÁLYT. A bizottság úgy ítélte meg, hogy a lassan két éve zajló vizsgá-

latok és viták nyomán meg kell teremteni azokat a közös európai kereteket, azt a feltételrendszert, amelynek betartása mellett azok a tagállamok, amelyek szeretnék, alkalmazhatják a biztonsági szkennert a reptéri utasbiztonsági ellenőrzésük keretében. A bizottság nem hozott elhamarkodott döntést, tanulmányt készített az eszköz egészségre gyakorolt hatásai és a személyiségi jogokkal való összeegyeztethetősége kérdésében is. Az eddigi tapasztalatok és a bizottság által begyűjtött információk szerint a szkennerek hatékony biztonsági ellenőrzést tesznek lehetővé, jó eséllyel kimutatják a repülés biztonságát veszélyeztethető fém- és nem fém tárgyakat is, mindazonáltal nem csodafegyver, nyilván eme eszköz kijátszására is kísérletet tesznek az ilyen szándékú elkövetők. Már említett és nem elhanyagolható erős aggodalmakkal övezett aspektusa a biztonsági szkennerek alkalmazásának az egészségre gyakorolt hatásuk. A bizottság csak olyan berendezések alkalmazását engedélyezte, amelyek nem röntgensugárzást bocsátanak ki, hanem más technikai eszközök-nél már alkalmazott technológiákat hasznosítanak, mint például amelyeket a mobiltelefonoknál használnak. A jogszabály fontos garanciákat tartalmaz a személyiségi jogok tiszteletben tartása érdekében: a készített képeket a berendezés nem tárolhatja, nem lehet megőrizni őket, és a felvételekkel semmilyen jogsérelemhez vezető egyéb módon nem lehet visszaélni.

ELKÉSZÜLT AZ EURÓPAI UNIÓ BELBIZTONSÁGI STRATÉGIÁJÁNAK IMPLEMENTÁLÁSÁT ÉRTÉKELŐ ELSŐ ÉVES JELENTÉS. A jelentés egyrészt méltatja a stratégiában rögzített fontos területeken elért eredményeket, másrészt előrevetíti a jövőbeni szükséges intézkedéseket. A stratégia cselekvési terve által megfogalmazott célkitűzések megvalósítása felé vezető úton megtett lépések elemzése mellett nagy jelentőséget tulajdonít az uniós ügynökségek jövőbeni hatékonyabb kihasználásának. Szükséges, hogy az Europol, az Eurojust, a Frontex és a SitCen rendszeresen készítsen fenyegetettség-értékeléseket annak érdekében, hogy az unió tisztában legyen azokkal a kockázatokkal, veszélyekkel, amelyekre reagálnia kell, de a helyzet pontos ismerete hiányában ez nem áll módjában. Az Europol által készített legutóbbi szervezettbűnözés-fenyegetettségi értékelés (OCTA) erős veszélyként értékeli az internettechnológia szervezett bűnözői körök általi használatát, a gazdasági válság negatív hatásait és a biztonság külső dimenziójának fontosságát. A jelentés megállapítja, hogy a szervezett bűnözésen belül a nemzetközi bűnözői hálózatok kapcsán elsősorban a csoportok mobilitására és flexibilitására kell tekintettel lenni, illetve arra, hogy az internet adta lehetőségekkel támogatva kizárólag pénzügyi eszközök megszerzése érdekében alkalmaznak különböző illegális tevékenységeket esz-

közé, és az így megszerzett vagyont később bűncselekmények elkövetéséhez használják fel. Ezek az eszközcselekmények alacsony kockázattal, de relatív nagy haszonnal jellemezhető bűnözési formák, mint például a készpénzhelyettesítő fizetési eszközökkel való visszaélések, vagy a különböző termékek hamisítása. A szervezett bűnözés és a terrorizmus közötti kapcsolat is szorosabb, elsősorban a terrorizmus finanszírozásának eszközeként használják a kábítószer-, illetve fegyver-, valamint emberkereskedelemből származó bevételt. A legfontosabb feladat így a hatóságok közötti határon átnyúló együttműködés javítása, valamint a szervezett bűnözést, illetve a terrorizmust tápláló vagyon elvonása. Ezek nem új információk, viszont az elvek rögzítésén túlmenően a gyakorlati lépések nehezen valósulnak meg. Ezért 2012-ben a bizottság elfogad majd egy jogszabálytervezet-csomagot az elkobzás és vagyonfelderítés, vagyonvisszaszerzés területén. Európai képzési sémát hoz létre és reformokat vezet be az Europol és a CEPOL, valamint az Eurojust működését illetően. Egy közleményt bocsát majd ki az információcsere európai modelljéről, pénzügyi nyomozásokra vonatkozó stratégiát alkot, módosítási javaslatokat nyújt be a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása elleni irányelvhez, öt éves stratégiát alkot az emberkereskedelem ellen. A tagállamoktól azt kéri, hogy hajtsák végre az uniós szakpolitikai ciklusában kitűzött feladatokat, vonják be valamennyi érintettet és tegyék érdekelté őket a gazdaság védelmében a korrupció elleni harcban, javítsanak a vagyonvisszaszerzés hatékonyságán, hajtsák végre megfelelő színvonalon az uniós bűnügyi együttműködést szolgáló instrumentumokat, mihamarabb implementálják az emberkereskedelem elleni új irányelvet. A radikalizáció, illetve az extrémizmus elleni küzdelem – egyebek között a norvég események okán – kiemelt figyelmet kap majd 2012-ben. A bizottság átfogó internet-biztonsági stratégia megalkotását is tervezi, illetve a lehető legjobban elő kívánja készíteni az európai számítógépes bűnözés elleni központ 2013-as felállítását. Tovább kell azonban fejleszteni a harmadik államokkal való gyakorlati együttműködést is, hiszen a nélkül az uniós fellépés nem lehet valóban hatékony. A tagállamoktól azt kéri, ratifikálják a budapesti konvenciót, állítsanak fel kormányzati CERT-eket, és hozzák létre ezek jól működő európai hálózatát, javítsanak a bejelentések rendszerén. A határigazgatás területén is jelentős lépések várhatók, a bizottság benyújtja majd a javaslatát az uniós beléptető/kiléptető rendszere vonatkozóan, továbbá a regisztráltutas-program bevezetéséről.

Az Eurobarometer végzett egy felmérést az európai polgárok belső biztonságáról alkotott képéről, ezt a bizottság csatolta a stratégia végrehajtásához szóló jelentéshez. A felmérés alapján az uniós polgárok teljes mértékben tiszt-

EURÓPAI UNIÓ

tában vannak az unió előtt álló próbatételekkel és a leginkább fenyegető jelenségekkel. A terrorizmustól való félelem mellett a szervezett bűnözés, a vágyon elleni bűncselekmények, illetve az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó jelenségek aggasztják leginkább a polgárokat, és úgy vélik, ezek a bűncselekménytípusok a következő három évben növekvő tendenciával jelennek meg Európa országaiban.

Összeállította: Szabó Adrienn